

Philosophia
Logica.

Inicium. 73.

Monte.

Stephani de Monte; Campus sophistarum.

Impressum in alma Lipsiensi academia per
Baccalarium wolfgangum Monacensem.
1496.

ap. Hain Rep. bibl. post N. 11592 deind.

(Wist. 333)

H.N. 337, g. 1519

Jnc. 73

G. x. 13x?

Campus sophistarum.

*Bibliotheca Olm
per C. Radymuski*

Ex Libris Laurentij Lowickij

Inc. Qu. 73.

Bibl. Jag.

Laurentius Bernsprunck

Cracouiensis: artium magister lectori Salutem dicir.

Ultum profecto (si monumenta spectare velimus) ma-
m lores nostros in disciplinis egisse fateamur oportet: sed
non peregrisse quidem. plurimum enim operis adhuc
restat: restabitq;. Neq; cuiq; post mille secula (si Senece credis)
occafio adiungendi aliquid claudetur. Et quanq; nullum sit iam
dictum quod nō dictum sit prius: hoc tamen semper novum
erit: dispositio scilicet ac ab alijs inuentorū vsus et scientia. Sic
gloriam mihi compandam facile censui. Non quia hec veluti a
me primum inuenta alijs tradiderim: sed quoniam obscure, cri-
deq; tradita ex abdito in apertū duxerim: maturauerimq;. Tan-
ta enim antebac in illo opere fuit errorū copia: vt mihi viderer
sine filo Dedali labyrinthū ingressus. Verum in eo ipso supe-
rioribus diebus pro omniū vtilitate defudans atq; elā-
borans ab omni mēda (ni fallar) pro mei ingenij capacitate
liberaui: vt si quis exemplari priori (liuore semoto) compare-
rit: cece domus ambages me remouisse apertissime videbit: neq;
eundem esse libellū fatebitur. id quoq; tandem effeci: vt opus
quod prius a nullo (nisi qui autorem operis interpretem au-
diuerit) intelligi aut recte quidem legi potuit: tanta clareat fa-
cilitate. vt quisq; vel dyalectice limen nup ingressus intelligere
possit. Brato itaq; lector quicunq; sis suscipias animo banc
meam dilucidationem: in qua velut pludium quoddam maiō-
rū cuiusdam spectari velim. Vale

¶ Ad Lectorem.

Floſtre qui geſtis vaſtri precepta ſophiſte
Iſtum ſed recta perlege mente librum

Campus sophistarum Stephani de monte: viri ingenio
acutissimi/ordinis beate Marie de monte Carmeli: quodli-
bet scibile sophisticè insolubiliterq; interimere docens p Lau-
rentiū Bernschprunck Zwicauiensem in florentissimo Lip-
sensi studio repetitus/ad vnguemq; castigatus incipit.

¶ In Sophistica Cyt

C Aristotiles in elenchis meminisse apparens: nō
aut existens sapientia sit. Et sophiste magis
videri sapientes q̄ esse et nō videri velint. con-
ueniens erit hisiphs sapientis opera magis vi-
deri facere q̄ facere et non videri. Nec aut sūt

(Aristotelis vtor verbis) Non mentiri eum de quibus nouit
qđ respondentis est. Alterz mentientē manifestare posse: a quo
quidem (qđ opponēris est) exordiemur: ponētes primū regulas
quasdam conclusionē scibilis cuiusq; sophisticè ac insolubiliter
interimere conātes vna cū circulis illarum regularū per elemē-
ta expressiuis. Tum deinde insolubilia varia citabimus: que
nemo huius artis expertus (nisi oedipus alter sit) facile soluere
poterit. demū arguētis cautelas nōnullas subnectemus. Sed
iam in campum descendamus.

¶ Prima regula sophistica.

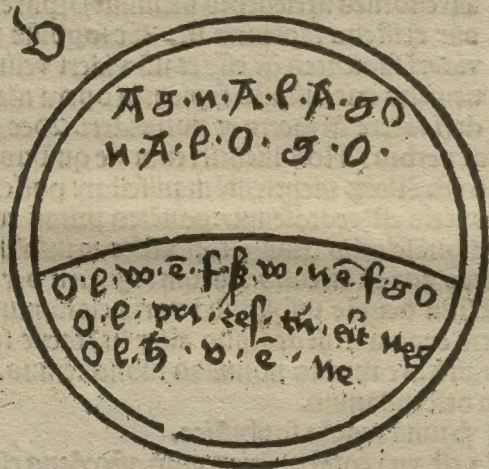
C Constituenda est vna consequētia: cuius antecedens est sino-
nomū positōis respondentis. Et psequens vna disiunctiua ne-
gatiua constituta ex ptribus sinonomis positioni rñdētis. Ex
quo pñte inferri debet cōtradictoriū positōis rñdētis. ¶ Uel
pñtitiuenda est vna consequētia: cuius antecedens est vna disiun-
ctiua negatiua: cuius prima pars principalis est sinonomū po-
sitioni rñdētis. secunda aut eius pñdictoriū. pñs vero cōtradia-
ctoriū positioni respondentis.

¶ Prima regula insolubilis.

C Constituēda est vna rōnalis: cuius añs est vna copulatiua
constituta ex disiunctiua affirmatiua: cuius prima ps principa-
lis r materialis est pñdictoriū positioni rñdētis. secūda pñ-
disiunctiua cuius pñdictoriū tue positōis est pars: est falsa.]
Et secundū non est dicendū. pñs vero l. primū est dicendū.]

¶ Uel facilius constituenda est una pñia: in qua arguitur a tota dis-
 junctiua cū destructōe unius pñis ad positionē alterius. Debet
 autē illa disiunctiua componi ex pñictorio cōclusionis rñdētis
 et ex hoc cōplexo [disiunctiua cuius pñictoriū tue positōnis est
 pars: est falsa.] Uel ex hoc cōplexo [primū responsū tuū erit
 negatiuū.] Uel ex hoc cōplexo [ista disiunctiua est neganda.] pa-
 tent hec regule in circulo sequenti per litteras denotate.

Bibl. Jo.

¶ Secunda regula sophistica.

¶ Constituendus est unus syllogismus affirmatiuus si positio re-
 spondētis fuerit negatiua. Uel negatiuus si positio rñdētis fue-
 rit affirmatiua: cuius maioris subiectū est unū conditionatum
 de cuius altero extremo pñictatū vñter affirmatiue vel negatiue
 est pñificabile. Minoris vero subiectū est sinonomū subiecto po-
 sitionis rñdētis. pñictatū autē est subiectū maioris pñictiona-
 tū. Conclusio vero est rñdētis positioni contradictoriū.

¶ Uel constituenda est una rōnalis: cuius añs est una copula
 tiua: cuius prima ps (si rñdens teneat aliqd affirmatiue) est hoc
 complexū. Quelibet positio si est impossibilis est fā. Secūda ps
 est tñua positio est ppositio si est impossibilis. Tñs vero ē tñua

positio est falsa] Si autem respondens teneat aliquid negative
tunc prima pars copulatiue est hoc complexum. Quelibet propo-
sitiō si est necessaria est vera] Secunda pars est tua positiō est
positiō si est necessaria consequens aut tua positiō est vera]

[Secunda regula insolubilis:

[Constituendus est vnus syllogismus: cuius maior est [Si
dico contradictoriū tue positiōis falsum/ego dico falsum]
Minor autē [hīs est falsum]. Conclusio vero est [hīs est fām.]

[Vel vnus syllogismus: cuius maior est vna conditionalis:
cuius quidem cōditionalis antecedens est positiō respondentis:
cōsequens est cōditionalis cuius positiō tua est ps/est falsa]

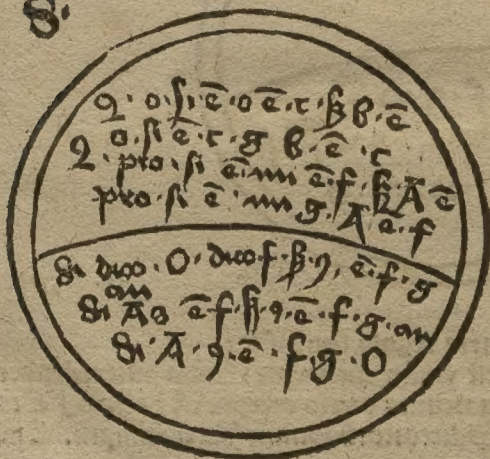
S; minor syllogismi est [hīs est fām.] conclusio autē [hīs est fām.]

[Vel vna rationalis: cuius antecedens est vna cōditionalis
cōstituta ex positiōe respondentis vt antecedente: et ex hoc cō-
plexo consequens est falsum. Itaq; cōsequente cōsequens aut
rationalis est cōtradictoriū positiōis respondentis

[Vel vna rationalis: cuius maior est vna cōditionalis cōstitu-
ta ex positiōe respondentis vt antecedente. Ex illo cōplexo ante-
cedens et cōsequens s; dissimilia in veritate] vt cōsequente. mi-
nor est cōsequens est falsum. conclusio antecedens est falsum]

a iij

8.

Bibl. Jag.

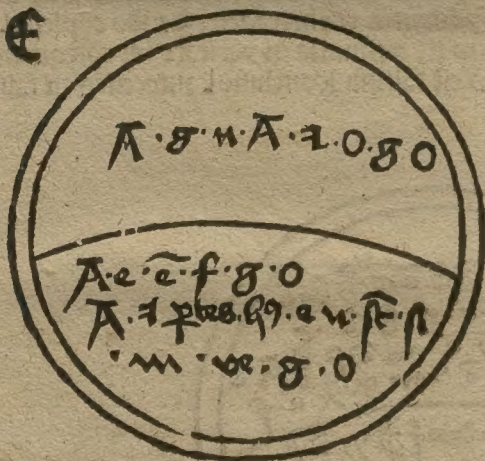

¶ Tertia regula sophistica.

¶ Constituenda est vna cōsequentia: cuius antecedens est sinonum positionis respōdētis. Et cōsequens est vna copulatiua negatiua: cuius prima ps est sinonomū positioni respōdētis. secunda vero cōtradictoriū eius. inferendo ex falsitate cōsequentis: falsitatem antecedentis.

¶ Tertia regula insolubilis.

¶ Constituenda est vna cōsequentia: cuius antecedens est vna copulatiua affirmatiua: cuius prima ps principalis materialis est sinonomū positioni respondentis. secunda ps est hoc complexum. Copulatiua cuius positio tua est ps est falsa. cōsequens autem cōtradictoriū positionis respondentis vel secunda pars principalis materialis copulatiue est hoc cōpletum. partes huius copulatiue nō sunt similes in veritate. **¶** hoc complexum. Copulatiua cuius positio tua est ps est dissimilis in veritate tue positioni. cōsequens autē est vt supra

Bibl. Jug.

¶ Quarta regula sophistica:

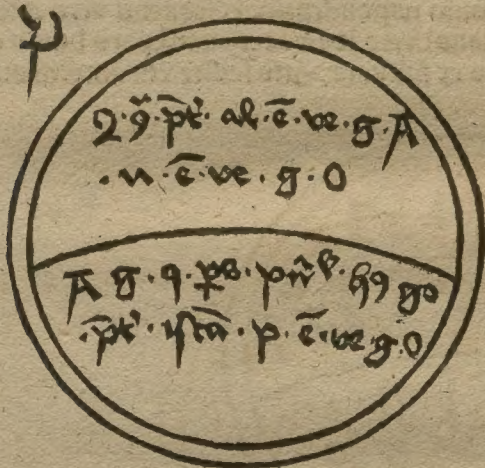
¶ Constituendum est vnum entimema: cuius antecedens est vna positio exceptiua: cuius dictio excepta est [alterū] Et id a quo fit excepto est [cōdicatoriū] yniuersaliter sumptū. Enūc

clatū vero [verum cōsequens autem est vna cātegorica nega
tiua: cuius subiectū est [tua positio [predicatū vero est [vera]

¶ Quarta regula insolubilis.

¶ Constituatur vna rationalis affirmatiua cuius antecedens
est sinonomū positioni respondentis. Consequens autem est vna
exceptiua: cuius exceptum est [istam exceptiuā] Sed id a quo
fit exceptio est [pars principalis materialis huius cōsequētie]
vniuersaliter sumptū. Enunciatū autem est [vera] Et vltimis
nferatur cōtradictorium positionis respondentis.

Bibl. Jag.

¶ Quinta regula sophistica.

¶ Constituenda est vna rationalis: cuius antecedens est vna
cātegorica: cuius subiectū est [Nihil et chimera] Predicatum
vero est sinonomū subiecto positionis respondentis cōsequens
autem est positionis respondentis cōtradictorium.

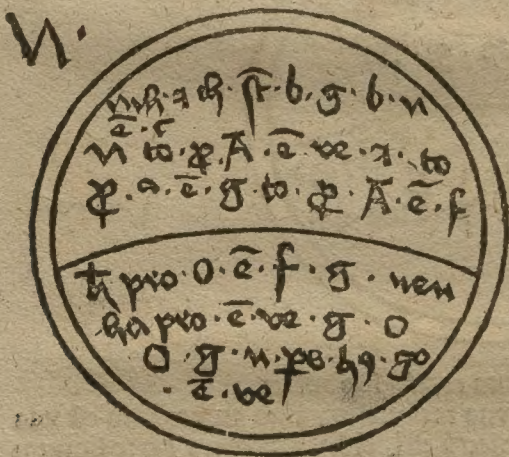
¶ Vel cōstituenda est vna rationalis: cuius maioris subiectum
est positio respondentis / pposito hoc cōplexo [Non tota ppo
sicio] Predicatum autem est [Vera]. Sed minor est ppositio pre
dicans est secundū adiacens de positione respondentis / prepo
sicio hoc cōplexo [tota ppositio] Conclusio vero est eadem mi
nor / adiecto hoc predicato [falsa].

¶ Quinta regula insolubilis.

¶ Constituenda est una rationalis cuius antecedens est una categorica: cuius predicatum quod est ly flm. Iaffirmat mediante verbo est de hoc complexio. I. hec propositio demonstrat contradictorium positionis respondentis. consequens autem est una universalis negatiua cuius subiectum est dictio vniuersaliter et negatiue sumpta cum pronomine demonstratiuo / demonstrante contradictorium respondentis et consequens. predicatum vero est I. verum. Et ulterius ex falsitate consequens falsitas antecedens inferenda est. Et ita contradictorium positionis rursus.

¶ Vel constituenda est una rationalis: cuius antecedens est contradictorium positionis respondentis. consequens vero categorica negatiua negans vera. De hoc complexio pars huius consequentie inferendo ex falsitate pntis falsitatem antecedentis.

Bibl. Jea

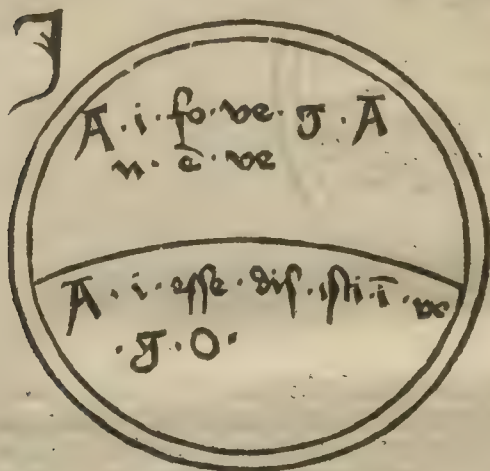
¶ Sexta regula sophistica.

¶ Constituenda est una rationalis: cuius antecedens est una propositio de incipit affirmatiua: cuius prima pars est una oratio infinitiua supponens pro propositione respondentis. secunda vero I. fore verum. consequens autem est una categorica negatiua habens pro subiecto orationem illam infinitiuam supponentem pro propositione respondentis. pro predicato vero I. verum. Vel consequens est positionis respondentis contradictorium.

¶ Sexta regula insolubilis.

¶ Constituenda est vna rōnalis: cuius añs est hoc complexū
Lpositio tua incipit esse dissimilis isti in veritate. Ipsis aut posī
tionis rñdētis p̄dictoriū. vel hoc complexū Lipsa est falsa.

Bibl. Jug.

¶ Septima regula sophistica.

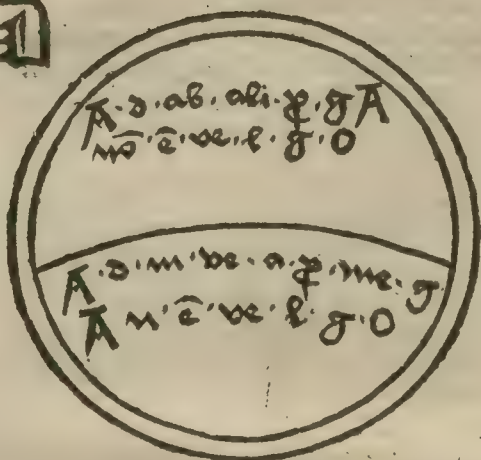
¶ Constituenda est vna p̄na: cuius añtis prima pars est vna
oratio supponens pro p̄positione rñdētis. secūda aut hoc cō
plexum. Ldiffert ab aliqua p̄positione. Ipsis vero infert falsitatē
p̄ime p̄tis añtis. vel p̄dictoriū positionis rñdētis.

¶ Septima regula insolubilis.

¶ Constituenda est vna cōsequentia: cuius añcedentis prima
ps 2c. vts. Altera aut est hoc complexū. Ldiffert a p̄positōe cu
ius est pars. Vel hoc complexū. Ldiffert a p̄positōe mea in ve
ritate. Lcōsequens vero contradictoriū positionis rñdētis in
fert. vel falsitatem p̄ime p̄tis antecedentis.

D

Bibl. Jac.

¶ Octava regula sophistica

¶ Formanda est vna rationalis: cuius maior est. Sola pō differens ab omni non fō est vera. **¶** Minor. **¶** positio tua non differt ab omni non falso. **¶** consequens vero. **¶** propositio tua non est vera. **¶** vel inferendo **¶** contradictorium positionis respondētis.

¶ Octava regula insolubilis

¶ Formanda est vna rationalis: cuius antecedens est sinononū positionis respondentis, cōsequens autem. **¶** Solum antecedens huius cōsequentie est verū. **¶** Aut. **¶** Sola exclusiua huius consequentie est falsa. **¶** Aut. **¶** Sola altera istarum est falsa. **¶** den monstrando antecedens et consequens: inferēdo contradictorium positionis respondentis

π

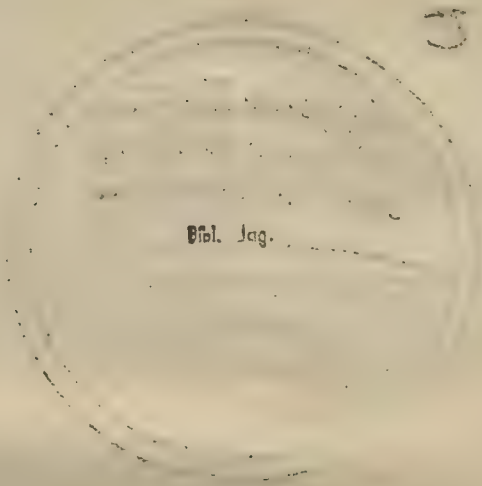
C

G. p. d. ab. t. n. f. e. ve
 G. p. n. d. ab. t. n. f
 G. O. e. g. A. n. e. ve

A. g. p. o. m. g. g. e. ve
 A. g. p. t. g. g. e. f
 A. g. p. ab. t. n. f. e. f
 g. O

3

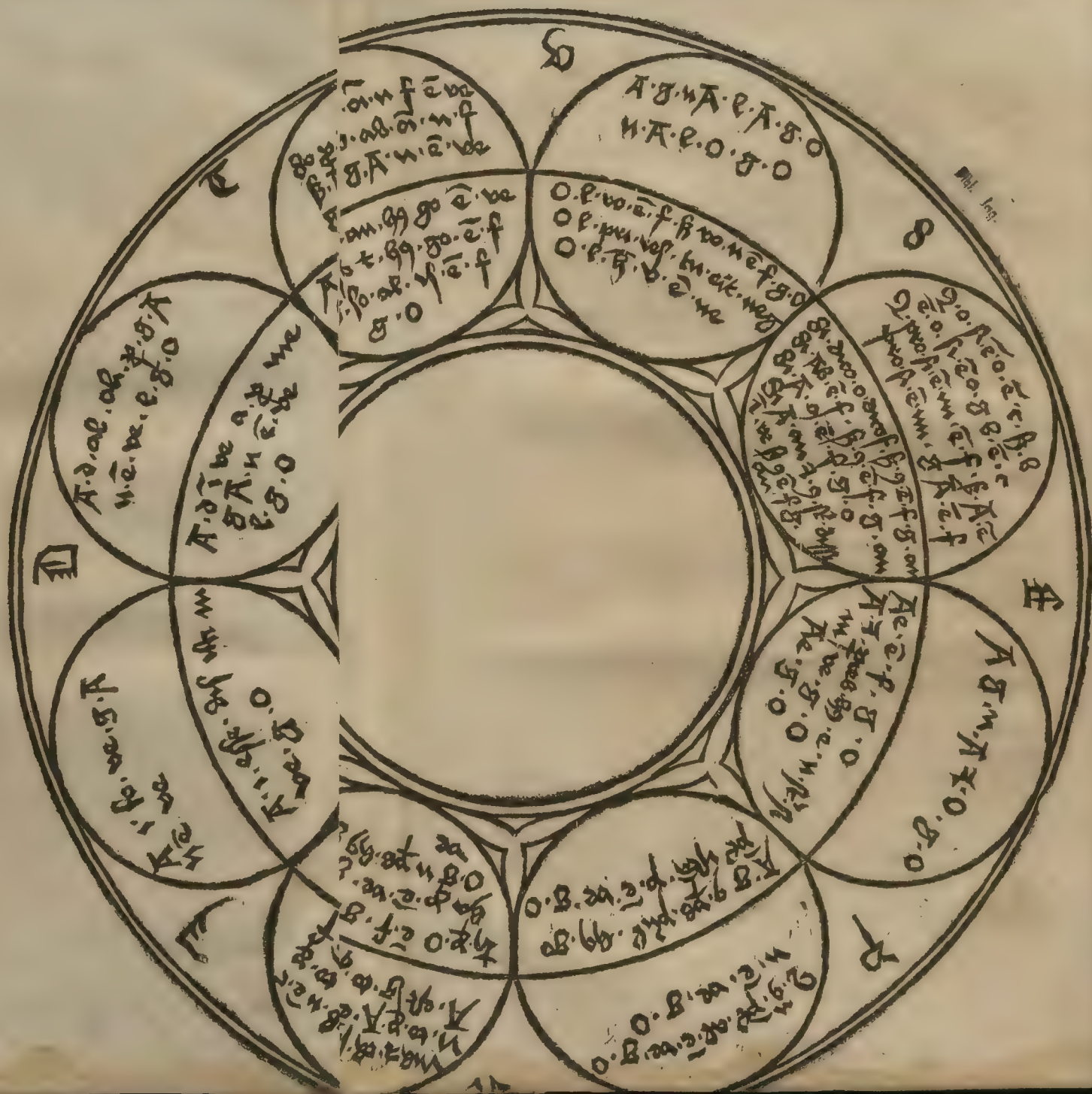

Bibl. Jag.

Capitulum secundum.

Consequenter insolubilia varia pertractabunt: que absque difficultate magna soluere poterit nemo. Et primo ea in quibus copula hypothetica non exprimitur et categorica merito appellari possunt.

Primum.

Supposito quod respondens dicat illam et nullam aliam: Respondens non dicit verum. Queritur an verum vel falsum dixerit? Si verum ergo qualitercumque significabat illa propositio esse ita erat ergo dicebat falsum: igitur si dicebat verum non dicebat verum. Si falsum ergo hec erat vera. Respondens non dicit verum. Igitur dicebat verum: ergo si dixit falsum non dixit falsum.

109.

Secundum.

Supposito quod respondens cuilibet dicenti sibi verum dabit ad bibendum et nulli alteri. Et opponens dicat respondenti: Tu non dabis mihi ad bibendum. Queritur an respondens dabit opponenti ad bibendum an non? Si dabit ergo opponens dixit falsum: ergo non dabit. Si non dabit ergo opponens dixit verum et consequens dabit. Ita sequentia sophismata lector per tuam diligentiam argues.

Tertium.

Supposito quod opponens verberet omnem dicentem sibi falsum et nullum alium. Et respondens dicat opponenti: Opponens verberabit respondentem. Queritur a respondente. an dixerit verum an falsum?

Quartum.

Supponat quod petrus semper currat: donec reperiat aliquem dicentem sibi falsum. Et paulus obuiet primus petro et dicat: Petre non cures. Queritur an paulus dixerit verum an falsum?

Quintum.

Supponat quod quilibet dicens verum sit sanus. Et quilibet dicens falsum sit eger. Et petrus dicat: Ego sum eger. Queritur an petrus dixit verum an falsum?

Sextum.

Non est verum. Iposito quod a sit nomen proprium sophismatis cuius est pars. queritur an sit verum vel falsum?

Septimum.

b i

¶ Supponat q sint quatuor: quoru duo dicant veru. Et tertius falsum. quartus po dicat. Et dicunt veru quot dicunt flm. Querit an quartus dixit verum vel falsum?

¶ Octauum.

¶ Dicat petrus suo seruo iohanni. Uade et si obuiaueris suo eris seruus. Et si libero: liber. Et paulus dicat suo seruo nicolaus. Uade et si obuiaueris seruo eris liber. Et si libero seruus. Et iohannes nicolausq obuient sibi inuicem: querit an iohannes sit seruus an liber?

¶ Nonum.

¶ Sit ois ridens affirmatiue xpianus. Et quilibet ridens negatiue iudeus. Et querat a ridente. Es ne iudeus? Et qualitercunq responderit redargutus obmutescet.

¶ Decimum.

¶ Sit quilibet ridens affirmatiue malus. Et omis ridens negatiue bonus. Et querat a ridente. Es ne bonus?

¶ Undecimum.

¶ Supposito q Stephanus nunq scribat flm: et q scribat illam ppohem. Non ois homo est azinus. Et q iohannes de leat negationem: querit an stephanus scripsit illa ppohes necue?

¶ Duodecimum.

¶ Dicat socrates illa et nullam alia. Ego no dico ppohes veram. Queritur an socrates dixit verum vel falsum?

¶ Tredecimum.

¶ Scribat socrates istam et nulla aliam. Socrates no scribit verum. Queritur an socrates scripsit verum an non?

¶ Decimuquartum.

¶ Sit nome cuiuslibet ritis affirmatie socrates. Et cuiuslibet ritis negatie plato: tunc pponat platon illa. Tu es plato. an neget vel pcedat?

¶ Decimuquintu.

¶ Supposito q quilibz videt sibi dissilem sit albus. Et quilibz videt sibi filem sit niger. Et socrates sit albus quez plato videat: queritur an plato sit albus vel niger?

¶ Decimu sextum.

¶ Significet b azinu in ppoh vera. Et homine in ppoh falsa querit a rite an bec sit vera vel falsa. Ridens est b.

¶ Decimūseptimum.

¶ Dicat petrus **¶** Deus est. **¶** Et **¶** quilibet homo est rōnalis. **¶** Et **¶** Non quodlibet istorū trium est **¶** **¶** Quid querit a petro an bec
tertia ppositio sit vera vel falsa **¶**

¶ Decimūoctauum.

¶ Supponat q **¶** A sit nomen rītis. **¶** si primo sibi pponat ve
rū. **¶** Et sit nomen azini si sibi primo pponat falsum. **¶** Et ppona
tur sibi illa **¶** Nullus respondens est **¶** A **¶** Queritur an sit vera
vel falsa **¶**

¶ Decimūnonum.

¶ Det pater aliquis centū aureos iurisperito cuidam; taliter
erudienti filiū suū; q primā causam quam plebicitabit pater
lucretur filius. **¶** Et ille iuriscōsultus primus citet patrem ad so
bi soluendū centum aureos. **¶** Et filius lucret causam. **¶** Querit
an pater debeat dare centū aureos iuriconsulto an non **¶**

¶ Vicesimū.

¶ Proponat opponens rīdenti istam ppositionē **¶** Tu rīde
bis mibi negatiue. **¶** et querat ab eo an sit vera vel falsa **¶**

¶ Vicesimūprimum.

¶ Dicat plato **¶** Rīdens est azinus **¶** Et **¶** Plato dicit duas p
positiones falsas **¶** Querit an secunda sit vera an falsa **¶**

¶ Vicesimūsecundum.

¶ Dicat respondēs **¶** Opponens dicit falsum **¶** Et opponēs di
cat **¶** Respondēs dicit verū **¶** Querit a respondente an ppositio
ab eo prolata sit vera vel falsa **¶**

¶ Vicesimūtertium.

¶ Supponat q petrus dicat **¶** Stephanus dicit falsum **¶** Et
Stephanus dicat **¶** Anthonius dicit falsum **¶** Et anthonius
dicat **¶** Petrus dicit falsum **¶** querit an petrus dixit falsum an
verum. **¶**

¶ Vicesimūquartum.

¶ Supposito q sortes sciat se dubitare de ista pponē **¶** Sor
tes dubitat **¶** Queritur an sit sorti dubia an non **¶** Et verum
sit vera vel falsa. **¶**

¶ Vicesimūquintum.

¶ Supponatur q sortes dicat **¶** Ego fingo me dicere verū **¶**
Queritur an verum vel falsum dicat **¶**

¶ Vicesimū sextum.

¶ Supponat q̄ sortes sciat se errare: querit̄ an hec p̄pō sit v̄a vel falsa. **¶** Sortes scit se errare.

¶ Vicesimū septimū.

¶ Supponat q̄ hec p̄pō. **¶** Sortes decipit. Igit̄ in mente sortis. quā credit esse verā: querit̄ an sor. decipitur an non.

¶ Vicesimū octauum.

¶ Supposito q̄ petrus velit bibere si paulus velit bibere et al̄s non. Et paulus non velit bibere si petrus velit bibere. sed velit si petrus nō velit. querit̄ an petrus velit bibere an non.

¶ Vicesimū nonum.

¶ Posito q̄ plato dicat. **¶** Maledicat sor. si mibi maledixerit. Et sortes dicat. **¶** Maledicat plato si non maledixerit mibi. queritur an plato maledixit sorti vel non.

¶ Tricesimū.

¶ Posito q̄ sortes solum concipiat hanc p̄positionē mentales. **¶** Sortes concipit falsum. querit̄ an concipit verū an falsum.

¶ Tricesimū primum.

¶ Sint tantū iste due p̄positiones. **¶** Respondens est azinus. Et lois p̄pō est falsa. querit̄ an secunda sit vera vel falsa.

¶ Tricesimū secundum.

¶ Sit sola illa p̄pō. **¶** Nulla p̄pō est v̄a. querit̄ an sit v̄a vel f̄a.

¶ Tricesimū tertium.

¶ Sit sola vna p̄positio falsa cū illa. **¶** Dis p̄pō est similis p̄positioni false. Vel posito q̄ sit solū vna vera p̄pō cū illa. **¶** Nulla p̄pō est similis p̄positioni vere. querit̄ de vtracq̄ an vera vel falsa sit.

¶ Tricesimū quartum.

¶ Omnis p̄pō est p̄ticularis. Omnis p̄pō est singularis. Dis p̄pō est indefinita. Omnis p̄pō est negatiua. Nulla p̄pō est v̄tis. Nulla p̄pō est negatiua. queritur an possint esse vere.

¶ Tricesimū quintum.

¶ Supposito q̄ soluz sint quatuor p̄pōes scz. **¶** Deus est. **¶** Nō est aial. **¶** Azinus est risibilis. Tot sunt p̄pōes vere quot false. queritur an quarta sit vera vel falsa.

¶ Tricesimū sextum.

¶ Posito q̄ hec p̄pō. **¶** Omnis p̄pō scripta in pergamento est vera. Sit sola scripta in papiro. Et hec. **¶** Omnis p̄pō scripta in

papiro est falsa. Sic sola scripta in pergamenio. queritur an prima sit vera vel falsa.

¶ Tricesimūseptimum.

¶ Ponatur q̄ tantū sint due p̄positiōes scilicet. Omnis p̄positio p̄ter vnā est falsa. Et l. homo est asinus. queritur an prima sit vera vel falsa.

¶ Tricesimūoctauum.

¶ Supposito q̄ solum sores et plato loquant̄. Et sor. dicat. Deus est. Et plato dicat. Omnis homo p̄ter platonē dicit verum. querit̄ vtrum plato dicat verum an falsum.

¶ Tricesimūnonum.

¶ Supposito q̄ sola ista p̄positio sit. Omnis p̄p̄ p̄ter ex ceptiua est vera. Icu illa. Deus est. querit̄ an prima sit vera an falsa.

¶ Quadragesimum.

¶ Supponat̄ q̄ sint t̄m ille due p̄positiones. Sola exclusiua est falsa. Et l. Deus est. querit̄ vtrum prima sit vera vel falsa.

¶ Quadragesimūprimum.

¶ Dicat petrus. Deus est infinitus. Et paulus dicat. Solus petrus dicit verū. p̄posito q̄ ipsi soli loquant̄: queritur an paulus dicat verum an falsum.

¶ Quadragesimūsecundum.

¶ Sit B nomen r̄ntis si primū quod sibi p̄ponitur sit verum. Et sit nomē azinisi sit flm̄. deinde p̄ponatur sibi ista. Respon dens nō est B. queritur an sit vera vel falsa.

¶ Quadragesimūtertium.

¶ Proponat̄ ista r̄ndenti. B est. Supposito q̄ B significet d̄sp̄tationē in qua p̄ponitur sibi falsum. Aut est vera: aut falsa. Si vera igit̄ B non est. Si falsa ḡ B est per impositionē factam.

¶ Quadragesimūquartum.

¶ Significet A banc orationē. Quilibet homo. Et B hāc. Unus solus homo. queritur an A sit B. Si cedatur Cōtra A existente impossibile est B esse igit̄ r̄.

¶ Quadragesimūquintum.

¶ Ponatur r̄ndenti ista. T̄m alterū p̄ractoriorū est p̄p̄. Si concedat. Cōtra. vtrunq̄ p̄ractoriorū est p̄p̄ ḡ nō t̄m alterū. Si negat. Contra alterū cōractoriorū est p̄p̄. Et nihil qd̄ non est alterum cōractoriorū est p̄positio igit̄ r̄.

consequentia tenet ab exponentibus ad exponentem.

¶ Quadragesimū sextum.

¶ Peto a te male rñdere ad istam. Rñdens est rñnalis. Deo inde pono tibi istā. Rñdens est rationalis. Si bene rñdisti fecisti contra positionē igit male respondisti. Si male igit satisfecisti petitioni & bene respondisti.

Secūda pars huius capituli.

¶ Nunc de ypotheticis insolubilibus: in quibus copula ypothetica exprimitur sermo habendus est.

¶ Primum.

¶ Supposito q solum sit hec copulatiua. Dens est eternus et copulatiua est falsa. Iquerit an secunda pars sit vera an fā. Si vera & qualitercūq; significat esse ita est: sed fecit copula tuā esse falsam & ipsa est falsa. & aliqua eius pars: sed nō prima ergo secunda. igit si est vera est falsa. Si falsa & altera ps eius est falsa: sed non prima & secunda. Et si sic ergo sua p̄diccoria est vera scz ista. Nulla copulatiua est falsa. Et per cōsequēs p̄a ergo si est falsa est vera.

¶ Secundum.

¶ Sit solum vna p̄pō copulatiua illa scz. Homo est animal et ista copulatiua est falsa. Iquerit an ista copulatiua sit p̄a an fā.

¶ Tertium.

¶ Sit illa p̄pō disiunctiua et nō alia. Rñdens est azinus vel disiunctiua est falsa. Iquerit an illa disiunctiua sit vera vel falsa. Si vera & aliqua eius pars est vera. Sed nō prima & secūda igit disiunctiua est falsa. Si falsa & quelibet eius pars est falsa: ergo p̄diccoria scde partē est vera scz. Nulla disiunctiua est fā. ergo disiunctiua non est falsa: & si est falsa est vera et ecōtra.

¶ Quartum.

¶ Sit ista disiunctiua et nulla alia. Homo est azinus vel nulla disiunctiua est vera. Vel sic. Deus est vel hec disiunctiua est falsa. Iqueritur an sit vera vel falsa.

¶ Quintum.

¶ Proponat ista rñdenti. Si rñdens non est azinus ista consequētia non valet. Querit an ista psequētia valeat an non.

Si valet ergo consequens est verum cum antecedens sit falsum: ergo consequentia non valet: si valet, non valet. Si non valet ergo possibile est ante huius conditionalis esse verum ante existere aliquid quod est impossibile: ergo si non valet: valet.

¶ Sextum.

¶ Supposito quod non sit alia conditionalis ab ista. Si dens est aliqua conditionalis et falsa. Iquerit an sit vera vel falsa?

¶ Septimum.

¶ Proponat respondenti ista conditionalis. Si quislibet homo est rationalis: praeterea non valet. Iqueritur an consequens sit verum an falsum? Si verum. Contra ex opposito dictorio consequentia potest per bonam consequentiam inferri dictorium antea: igitur non est verum. Si falsum ergo consequentia est bona, ergo ante est falsum sicut consequens, ergo si est falsum non est falsum et e contra.

¶ Octauum.

¶ A esse D est falsum ergo quodlibet consequens ad ipsum est falsum. Iqueritur an consequens sit verum an falsum?

¶ Nonum.

¶ Proponatur respondenti hec rationalis. Consequens huius consequentiae est falsum ergo antecedens non est verum. Iqueritur an antecedens sit verum vel falsum? Si primum ergo consequens est falsum ergo et antecedens: ergo si est verum: non est verum. Si secundum ergo antecedens non est verum. Sed istud consequens est falsum quod est sinonimum consequenti illius praeterea ergo antecedens est verum: ergo si est falsum non est falsum.

¶ Decimum.

¶ Proponatur respondenti ista consequentia. Hoc antecedens, verum non inferit consequens verum ergo praeterea non valet. Iqueritur an consequens sit verum vel falsum? Si verum. Contra bene sequitur. Quilibet consequentia valet ergo quodlibet ante verum inferit consequens verum, quia non contingit falsum syllogizare ex veris secundum priorum, ergo consequentia valet: igitur consequens est falsum ergo si est verum: est falsum. Si falsum ergo consequentia valet igitur antecedens est falsum et per consequens suum contradictorium est verum scilicet. Hoc antecedens verum inferit consequens verum ergo consequens est verum: ergo si est falsum est verum. Et hec de secundo capitulo.

Capitulum tertium.

¶ Quoniam aut nonnulli natura ad astute argumentandum sunt abiles: alij vero minime: Non abs re erit quasdam hoc in loco cautelas (quibus et prompti et astuti dissimulatores fiant) annectere.

¶ Prima.

¶ Opponens facetus affabilisq; persuadēdo supponat ad contradictoriū respondentis concludendū subseruientia.

¶ Secunda.

¶ Opponens cogat dolose astuteq; respondentē cōcedere vnā premissam vno argumēto: et alteram altero. ex quibus deinde simul sumptis cōtradictoriū consequētis siue mediati siue immediati sue positionis inferat. Aut caute antecedens cōtradictoriū positionis respondentis p̄pinquū vel remotum.

¶ Tertia.

¶ Si respondentis positio opponenti ignota sit: vehementer festināterq; inquirat: quid sit et quid intelligat per id in quo latet obscuritas: caute spectādo an predicatū vel quicq; in eo inclusum possit vere negari de aliquo terminorū diffinitōis date ab eo: quia si sic et de diffinito. Si aut positionē suam adhuc impugnare ignoret: transferat eum dolose (sed caute) ex pposito noto ad ppositum ignotum: multa obscura et difficilia circa respondentis positionem interrogando.

¶ Quarta.

¶ Si opponens in dicta respondentis dyalectice instare ignoret: sophistice insolubiliterq; impugnet s̄m regulas sup̄ in principio positas. Et ducto ad metham respondēte. a conflictu veluti victor discedet.

¶ Sequitur secundus tractatus.

Tractatus secundus.

A prioribus quid arguentem, sophistam deceat satis abunde explicatū credimus: superest pro respondente loquamur. Atque ut iaculis arguentis resistere possit cum imbuamus. Primum dubia quedā ab illis soluentes. Secundo regulas. Postremo vero respondentis cautelas subnectendo.

Dubium primum.

¶ Quare propositio dicitur vera vel falsa. Et intendo loqui de categoricis, quia de hypotheticis in secundo capitulo dicitur.

¶ Ad hoc dubium respondetur per aliquas conclusiones.

¶ Prima.

¶ Propositio quelibet ad placitū significatiua ex eo est vera vel falsa quia in significando subordinatū vni propositioni mentali ultimare naturaliter significanti vere aut false.

¶ Secunda conclusio.

¶ Propositio affirmatiua de inesse ex eo dicitur vera quia qualitercunque per eam secundum eius significationē totalem et proportionales significat esse vel fuisse vel fore: taliter est vel fuit vel erit. Et quelibet talis si sit falsa propter causam oppositā est falsa: scilicet quia aliquo qualiter secundum significationē eius totalem et proportionalem significatur esse vel fuisse vel fore: quod non est vel non fuit vel non erit.

¶ Tertia conclusio.

¶ Quelibet talis propositio negatiua si est vera ideo est vera: quia qualitercunque per eam secundum significationē eius totalem et proportionalem fecatur non esse vel non fuisse vel non fore: taliter non est vel non fuit vel non erit. Et quelibet talis si est falsa propter causam oppositā est falsa: scilicet quia aliquo qualiter per eam secundum significationē eius totalem et proportionalem fecatur non esse vel non fuisse vel non fore: qualiter est vel fuit vel erit. Sic suo modo dicemus de propositionibus de possibili/ impossibili: necessario et contingenti. ¶ Similiter opiniones vero Andree limos hispani: Ad hoc dubium respondetur per duas conclusiones.

¶ Prima.

¶ Propositio ideo dicitur vera quia eius primariū et adequatū

significatum est verū et non asserit se esse falsam. intelligo p[er]significatum primariū significatū primū p[ro]positiōis. Et hoc p[ro]pter significatū secundum siue consequens: itaq[ue] significatū primarium huius [homo est asinus]. Nō est hominem esse animal aut hominem esse substantiam: sed est hominē esse asinum. Intelligo p[er] significatū adequatū significatū totale: id scilicet quod importat a totali p[ro]positione vt significatū adequatum huius [homo est animal]. Nō est hominē esse nec aial esse: sed hominē esse animal. dico in cōclusionē. Et nō asserit se esse falsam. Quia stat alicuius p[ro]positionis significatū primariū adequatum esse verū ipsa p[ro]positione existente falsa: hoc solo q[uod] asserit se esse falsam vt patet de ista. Omnis p[ro]positio v[er]is est falsa. Si hec sola sit v[er]is. Et de similibus de quibus in quinto dubio parum dicitur.

¶ Secunda cōclusio

¶ P[ro]positio dicit[ur] falsa ideo: quia eius adequatū et primariū significatū est falsum. Vel quia asserit se esse falsā stante hoc q[uod] eius significatū primariū et adequatū sit verum. Exemplū primū vt [homo est asinus]. Exemplū secundū vt [omnis p[ro]positio v[er]is est falsa]. Si hec sola sit vniuersalis. Ex his duabus cōclusionibus sequit[ur] secundū predictum magistrū qui hoc in suis insolubilibus tenet: q[uod] due cōtradictorie inter se cōtradicientes sint simul falsæ. vt patet de istis. [omnis p[ro]positio v[er]is est falsa]. Si hec sola sit vniuersalis. Et aliqua p[ro]positio vniuersalis nō ē falsa. Est t[ame]n verum: q[uod] prima est falsa hoc solo: quia se falsificat stan[te] hoc q[uod] significat sicut est. Et secunda est falsa quia significat aliter q[uam] est. Et quanq[uam] hoc verbaliter sit cōtra omnes nunc philosophantes et contra primū principium: non tamen contra intentionē. Intendunt enī q[uod] captis duobus cōtradictorijs im possibile est q[uod] aliter sit in re q[uam] denotat esse per vtrunq[ue] illor[um] vt q[uod] impossibile sit verum dicere: nō est ita sicut enunciat esse per p[ro]positiōem affirmatiuā de inesse: de termino nō ampliatiuo et de copla simplici. Et aliter est q[uam] denotat non esse per negatiuā sibi p[ro]dictoriā. Cōsiliiter dicat quo ad p[ro]ponēs aliorū t[em]p[or]um.

Dubium secundum.

¶ Quare p[ro]positio dicitur possibilis: impossibilis: contingens: necessaria. Pro huius dubij intellectu et solutione:

Supponit primo q̄ possibile: impossibile: cōtingēs: et necessarium possunt dupliciter accipi. Uno modo prime intentionali-
ter Et hoc dupliciter: Primo cathegoreumatice prout sc̄z sūt
differentie entium non modificātes propositiones inquantū po-
sitiones sunt. Et sic cōcedimus om̄es propositionem esse possibi-
lē. Et omnem propositionem esse cōtingentem. Et nullam esse ne-
cessariam: nec impossibile. Secundo sine cathegoreumatice: ut
scilicet sūt determinationes copularū principalium propositionū mo-
daliū ampliatiue: fatientes modales diuisas. Et sic cōcedimus
omnes propositionem de h̄mōi modis esse aut necessariā aut im-
possibilem. Alio modo possunt accipi secunde intentionaliter.
ut scilicet sunt differentie propositionū: se tenentes a parte subiecti
vel predicati: nō ampliatiue copularum. Et sic concedimus ali-
quas propositiones esse posibles: aliquas cōtingentes: aliquas
impossibiles: aliquas necessarias.

Supponit secundo q̄ duplex est necessariū scilicet per se siue
simpliciter Et per accidens siue secundū quid. Primum dicitur
necessariū quo ad omnē differentia temporis: q̄z qualitercūq;
ipsum significat secundū significationem totale et primariā.
taliter necessario est et taliter necessario fuit. et taliter necessario
erit. Et ab hoc positio dicitur necessaria. Et est duplex. Nam
aliquod est necessarium materialiter seu gratia materie: et est po-
sitio necessaria ex certa habitudine terminorum in ordine ad rem
significatā ut hō est animal. Aliud est necessariū formaliter seu
grā forme: et est positio cui quibet p̄similis forme est necēria ut
disiunctina cōposita ex p̄tibus cōtradictōribus Sc̄dm scilicet p
accidēs siue sc̄dm quid dicitur necessariū nō quo ad omnē drām-
tis s̄ quo ad aliquā q̄z qualitercūq; significat s̄m significatōz
totale et primariā t̄r necērio est. v̄l t̄r necērio fuit v̄l t̄r neces-
sario erit ut adā fuisse iā est necēriū: fuitq; equē necērium semp
post eius p̄ductionē: eritq; p̄petuo necessariū et hoc p̄ accidēs
fuit t̄n ante eius p̄ductionē impossibile saltē p̄ accidēs. S̄lt̄
adā fuisse futurū fuit necessariū post sui p̄ductionē: nec poterit
in p̄petuū aliter se habere: t̄n ab eterno aū sui p̄ductionē fuit
cōtingens. Ex quibus sequit̄ primo q̄ aliquid est necērium se-
cūdo mō qd̄ fuit ab eterno impossibile et hoc p̄ accidēs Sc̄do
sequit̄ q̄ aliquod fuit cōtingens ab eterno qd̄ nūc est necēriū.

¶ Supponit tertio q̄ duplex est impossibile sc̄z per se siue simpliciter et per accidēs siue fm̄ quid. Prīmū dicitur impossibile quo ad omnē orām t̄pis: quia qualitercūq̄ significat fm̄ significationē totale et primariā: taliter impossibile est et fuit et erit. Et ab hoc pp̄o dicit̄ pprie impossibilis. Et est duplex. Nam ali quod est impossibile materialiter sc̄z pp̄o impossibilis ex certā habitudine terminorū in ordine ad rem significatā vt homo est asinus. Aliud est impossibile formaliter. Et est pp̄o sic se bñs q̄ quelibet sibi p̄similis forme est impossibilis. Sicut est copulatiua cōposita ex partibus dīcentibus. Scdm̄ sc̄z per accidēs siue fm̄ quid dicit̄ impossibile non quo ad omnem orām t̄pis sed solū quo ad aliquā: quia qualitercūq̄ significat fm̄ significationē totalem et primariā: taliter impossibile est esse vel fuisse vel fore vt Adam nō fuisse iam est impossibile et in perpetuū erit impossibile: et semp̄ post sui p̄ductionē fuit impossibile: quod tñ ante sui p̄ductionē fuit necesse saltem per accidēs. Similiter Deum non p̄sciuisse mundū fore iam est impossibile: et semp̄ post mundi creationē fuit impossibile: et erit in p̄petuū. impossibile fuit tñ ab eterno mere contingēs. quia mūdus potuit nunq̄ fore: ḡ potuit deus p̄sciuisse ipsum nunq̄ fore. Ex his sequit̄ primo q̄ impossibile per acc̄s poterit esse necessariū per acc̄s. Scdo sequit̄ q̄ impossibile per accidēs fuit ab eterno nec̄arium per accidēs. Tertio sequit̄ q̄ impossibile fuit ab eterno contingēs. His suppositis sit bec.

¶ Prima conclusio. Quilibet pp̄o ad placitū significatiua: si est possibilis: dicit̄ ideo possibilis quia mētalīs vltimata et pprie dicta cui subordinatur in f̄cando est possibilis. Et p̄portionabiliter dicendū est de impossibilitate: contingentia: necessitate.

¶ Secunda conclusio. Quilibet pp̄o mentalis pprie dicta solum naturaliter f̄catia affirmatiua: si sit possibilis: ideo est possibilis q̄z qualitercūq̄ per eam fm̄ significationē eius totalem et primariā significat̄ esse vel fuisse v̄ fore: taliter potest esse vel fuisse vel fore. Et q̄libet talis si ē impossibilis p̄pter causaz oppositā ē impossibilis.

¶ Tertia conclusio. Quilibet talis pp̄o negatiua si est possibilis: ex eo dicit̄ possi

bilis quia qualitercunque per eam secundum significationem eius tota
lem et primariam significat non esse vel non fuisse vel non fore: ta
liter potest non esse vel non fuisse vel non fore. Et quolibet talis
si est impossibilis propter causam oppositam est impossibilis.
Sic pariformiter de contingencia et necessitate propositionum affir
matarum et negatarum dices. Ex quibus sequitur aliquas pro
positiones esse possibles quas tamen impossibile est verificari ut patet
de istis. Omnis propositio est particularis. Nulla propositio est negativa. Et sic de

¶ Quarta conclusio.

¶ Quintas.

¶ Non est idem propositio possibilis et de possibili. Et propositio
contingens et de contingenti. Et propositio impossibilis et de im
possibili. Et propositio necessaria et de necessario. Quia propositio
possibilis dicitur quod qualitercunque et. ut supra. Sed propositio de possi
bili dicitur quia modificatur illo modo possibili. Ita de impossibili
li: necessario: contingenti dicitur. Ex quo sequitur primo multas pro
positiones esse contingentes et possibles que non sunt de prin
genti vel possibili et contra. Secundo sequitur quod multe propositiones de
impossibili sunt necessarie, et multe de necessario impossibiles.
Tertio sequitur multas propositiones necessarias non esse de necessario
et multas impossibiles non esse de impossibili et contra. Quar
to sequitur quod omnes propositiones de possibili et contingenti simpliciter
reumatice capte sunt necessarie vel impossibiles simpliciter.

¶ Sed secundum magistrum Andream limos hispanum ponitur pro res
sponsione dubij talis.

¶ Conclusio.

¶ Propositionis pro tanto dicitur possibilis: quia eius adequatum
et primarium significatum est possibile. Et pro tanto dicitur impossi
bilis quia eius adequatum et primarium significatum est impossibile.
Ita de necessario et contingencia dicendum est. Nec est melior mo
dus (pace aliorum dixerim) diffiniendi quam sit iste propter sobrietas
cas importunitates.

Tertium dubium.

¶ Utrum complexum significabile: quod est significatum totale
propositionis sit aliquid. Pro solutione dubij.

¶ Supponitur quod hec nomina aliquid: ens: res que sunt sinono
ma tripliciter possunt accipi. Primo communissime: secundum quod omne
complexum significabile aut incomplexe vere vel false dicitur res vel

aliquid. Et sic capit philosophus in predicamentis in ultima proprietate subiecti. Et in postpredicamentis capitulo de priori cum dicitur. Alio quoque res est vel non est oratio dicitur vera vel falsa. Ibi enim capit res hoc primo modo pro facto totali propositionis quod est complere scabibile vere vel false. Secundo capiuntur pro omni scabili complere et vere. id est per veram enunciationem. Et sic illud quod false factum dicitur non ens. Et sic capit philosophus. I. metaph. non ens ut opponitur enti hoc modo capto cum dicitur. falsum esse non ens. Et. i. posteriorum. de non ente non est scientia. Tercio sumuntur dicta nomina ut faciant aliquam essentiam seu entitatem existentem eo modo quo dicimus Homo est ens. Equus est aliquid. Hoc supposito.

¶ Dicitur primo ad dubium quod factum totale quod in proposito vocatur complere scabibile propositionis vere est aliquid primo et secundo modis accipiendo ly aliquid. quia significatum totale cuiuslibet propositionis vere est complere significabile vere. quare etc.

¶ Dicitur secundo quod factum totale propositionis false non est aliquid secundo vel tertio modo: sed solum primo modo accipiendo ly aliquid ut patet. Ex quibus sequitur quod significatum propositionis totale neque est substantia neque accidens: nec creator nec creatura: ex quo non est ens vel aliquid tertio modo: quod de his dicitur.

¶ Si arguatur. sequeretur quod aliqua complere scabilia essent eterna quod falsum est: cum solus deus sit eternus. propter tamen ista quia modum fore et deum esse fuerunt ab eterno vera ut procedit secundum istam opinionem. Et sic aliquae veritates fuerunt eterne que non erant deus: quod est condemnatum parisiis in quodam articulo ubi dicitur. Dicere quod multe veritates fuerint ab eterno que non erant deus est error. Dicendum quod huius propositionis complere scabilia fuerunt eterna duplex potest esse sensus. Uno modo quod talia complere scabilia fuerint eterna per denominationem intrinsecam videlicet quod fuerint essentie siue entia eternaliter existentes. Et in illo sensu negat iste articulus. Alio modo denominatione extrinseca videlicet quod aliqua complere scabilia fuerint eterna. hoc est eternaliter nata fieri ab aliqua veritate. Et sic bene conceditur quod aliqua fuerint eterna preter deum.

Dubium quartum.

¶ Utrum propositio mentalis sit essentialiter disposita ex multis partialibus notitiis. Ad hoc dubium respondetur per aliquas conclusiones.

¶ Prima conclusio.

¶ Nulla mentalis cathgorica p̄rie et vltimate dicta est plura
res notitie in intellectu quaz̄ vna sit subctm̄ et alia p̄dicatū et
alia copula. Intelligēdo istā cōclusionē de cathgorica que nō
habet equiualentia cūz̄ yporhetica de p̄tibus dissilib⁹ sicut est
istal. *Sortes est vel nō est.* Probat̄ p̄cto. q̄ si non: sequerēt q̄
plura accētia eiusdem sp̄ei nō fatientia vnū per se naturaliter
essent in eodem subctō. p̄ns est flm̄ et p̄tra intentionē p̄biloso q̄
p̄bi. I. metbaph. et in desensu et sensato igit̄ rē. p̄na p̄batur. q̄a
si due p̄pōnes mētales quibus correspondēt iste due vocales
¶ *Homo est aial. Homo non est azinus.* componant̄ illo mō
quo dicit aduersarius: tūc habebūt subiecta nō fatientia per se
vnū. et tñ illa subiecta erunt duo p̄cept⁹ eiusdē sp̄ei ⁊ solū nume
ro. dr̄ites vt notū ē igit̄. Sūt tñ qui tenēt oppositū p̄babiliter

¶ Secunda conclusio.

¶ Dis p̄pō mentalis p̄rie dicta yporhetica: cuius p̄tes non
penitus idem f̄cant: est ex pluribus partialibus notitijs essen
tialiter composita. Dico: cuius p̄res nō penitus idem significāt
p̄pter istam. *Sortes est et ipsemet est.* que in mente simplici
cathgorice subordinat̄ et similes. Probat̄ conclusio. quia co
pulatiua cui correspondet vocalis de partibus cōtradictētib⁹:
sicut est istal. *Sortes currit et sortes nō currit.* componit̄ essen
tialiter ex pluribus notitijs igitur et quelibet alia. tenet conse
quentia: quia non est maior ratio de vna q̄ de alia. aūcedens
probat̄. Nam talis vocalis. *Sortes currit et sor. non currit.*
f̄cat sortē currere et sor. nō currere. Sed nulla notitia simplex
et non composita ex pluribus notitijs potest f̄care mō p̄dicto
Quod sic probatur. Nam tanta videtur repugnantia q̄ no
titia mentalis representans sortem currere/representet suū cō
tradictoriū: quanta q̄ conceptus hominis/representet asinum
Sed conceptus hominis non representat asinū igit̄ nec notitia
mentalīs que r̄ntat sortē currere/r̄ntabit sor. nō currere et per
consequēs talis copulatiua. *Sortes currit ⁊ sor. nō currit.* subor
dinat̄ vni mentali yporhetice facte ex pluribus notitijs. Pre
terea quelibet p̄na mentalis est p̄po yporhetica. sed cōstat q̄ q̄li
bet talis componit̄ ex aūte et p̄nte que sunt p̄res distincte/ q̄a
stat assentire vni et dissentire alteri igitur rē.

¶ Tertia conclusio.

¶ Propositio metalis p̄rie dicta si dicat complexa. hoc ē ideo q̄ plurib⁹ notitijs specificis distinctis equialet in f̄cādo. Probat̄ur. Nam inducēdo in omnibus quolibet p̄pō metalis ⁊ sola talis equialet in f̄cādo plurib⁹ notitijs ⁊ non videt̄ alia ratio quare igit̄ ⁊c. Ex p̄dictis apparet q̄ alia et alia rōne dicit̄ p̄pō metalis p̄plexa / et p̄pō vocalis vel scripta. Nec oportet q̄ sicut p̄pō vocalis habet plures ptes ex quibus componit̄ / et quarūz quolibet seorsum aliqd̄ f̄cat: q̄ etiā metalis habeat plures ptes tales p̄rie dictas. Sed bene equialet in f̄cādo plurib⁹ notitijs que improprie p̄nt dici ptes eius. Non t̄m dico q̄ hoc sit rōne compositōis: sed solū ratione f̄catōis sc̄z q̄ iste notitie si significāt p̄tialiter oīa illa que f̄cat simul talis p̄pō. Sicut etiā dicimus terminos singulares esse ptes totius in quātitate: non sc̄z quia ex eis totū in quātitate componat̄. Sed q̄ totum in quantitate illa simul significat confusē: que illi termini singulares significant particulariter et singulariter.

¶ Nota

¶ Quintum dubium.

¶ An omnis p̄pō insolubilis vel habens reflexionem supra se sit falsa. Pro solutione dubij.

¶ Notandū primo q̄ insolubile d̄r tripliciter. Primo dicit̄ur quasi nullo mō solubile. Et sic nō accipit̄ hic. quia vt sic nulla p̄pō vel assertio quantū est de se (nisi fuerit demonstratiua) ē insolubilis. Secdo dicit̄ insolubile q̄ difficulter potest solui. Et sic itēz non accipit̄ hic q̄ multa sunt talia que t̄m non ponunt̄ inter insolubilia. Tercio d̄r insolubile q̄ difficulter potest solui cuius t̄m difficultas puenit ex eo q̄ talis p̄pō f̄cat se esse falsam rōne reflexionis sup̄ se. ¶ Secdo notandū q̄ p̄pō habēs reflexionē supra se est p̄pō que f̄cat se ipsam aliquāliter esse vel nō esse. Sicut seip̄az esse affirmatiuā vel negatiuā. vlem v̄l p̄ticularēz. Vel in qua ponit̄ aliquis terminus natus significari de tota p̄pōe. aut supponere pro ipsa inquantū p̄pō. cuiusmodi s̄t illi termini verū: falsum: v̄l: p̄ticularē: affirmatiuū: negatiuū: cōcedendū: negandū et sic de alijs. His notatis ponunt̄ aliquę conclusiones: que quasi ex his notabilibus sequunt̄ur.

¶ Prima conclusio.

Omnis propositio insolubilis est. propositio habens reflexiones
supra se sed non e contra. Prima pars patet ex descriptione insolubi-
lis supius posita. Sed secunda pars probatur quia illa propositio. Nec est
vera. habet reflexionem supra se demonstrando per se hec ipsam
met propositiorem: et tamen non est insolubilis quia non fecit se esse falsam.
Et de talibus propositibus non est maior difficultas quam de non
habentibus reflexionem supra se. Et ideo contra illi qui de insolubi-
libus loquuntur per propositum habentem reflexionem supra se intelligunt
appropriare et specialiter solam propositiorem significantem se ipsam
esse falsam: quandoque de rigore hoc falsum sit.

Secunda conclusio.

Omnis propositio insolubilis seu falsificans se ipsam seu fecans se esse
se falsam quod idem est: est falsa. Probat Et suppono quod ab omnibus
logicis conceditur: quod illa propositio se falsificat que fecat assertivum se esse
falsam vel non esse veram. et hoc de primario et adequato fecato ut
sunt ille. Nec propositio est falsa. Leandem demonstrando. Ego dico fal-
sum. Supposito quod nihil aliud dicam et sic de alijs. Tunc arguitur sic
Vel omnis propositio fecans primarie et adequate se esse falsam: est falsa
vel vera. Si falsa habeo intentum. Si vera igitur ita est sicut per
ipsam assertivum fecatur. Sed per ipsam assertivum fecatur quod sit falsa ut
per se per suppositum igitur est falsa. Cetera circa hoc dubium dicenda ad in-
solubilia usque differemus an scilicet aliqui mentalis proprie dicta possit esse
insolubilis necne. et an aliqui talis duplex habeat significatum etc.

Capitulum secundum.

Iam regule quedam et generales primo (docentes qualiter re-
spondens obligatus tempore obligatioms in positiore et de positi-
one se habere debeat) ponent. deinde speciales naturam propositivam et
rum propositiorem monstrantes.

Prima regula generalis.

Omne possibile rudenti propositum non repugnans positioni eius:
nec admissio aut concessio. vel opposito negati a rudente est admi-
tendum. quia possibili posito inesse nullum sequitur impossibile. i. prior.

Secunda.

Omne positi a rudente admissum: est ab eodem infra repug-
nans obligatioms concedendum. Et omne ad ipsum formaliter sequens. Et
omne sequens ex concessio vel concessio: aut ex obligato vel ex opo-

posito bene negati. vel ex bene negatorum oppositis.

¶ Tertia.

¶ Omne positum ridenti repugnans obligato vel positioni ridentis. Aut cōcesso vel concessis. Aut admissio vel admissis. Aut opposito negati. vel oppositorū negatorū. Aut aliquibus eorū simul. Aut eorū psequētibz. Aut est aīis ad alteri⁹ oppositū. Aut aīcedētia ad eorū opposita: est a ridente negandū vel non admittendū. Ex his p³ q si sit positū et admissum q rīdens non loquatur tpe **A** Et si pponatur tpe **A** aliqđ falsum non illatiū positi: negare debet. Et si verum non repugnans: cōcedat. Et si o pponens arguat: tu rīdens negas sūm z concedis verum tpe **A** g facis cōtra admissum. Negare debet aīis. Et si iterū replicet. Tu negas aīis vel concedis? Rīdeat ad vtranq ptem negatiue. quia si cōcederet se negare: concederet se loqui ex psequenti: quod est contra obligatum.

¶ Quarta.

¶ Ad omne impertinēs in aīcedēdo v^l psequēdo: z in repugnando positioni ridentis / rīdendum est pformiter prout sua exigit qualitas. Quia si verū concedendū est: et si falsum negandū: Et si dñbiū dubie rīdendū dicendo: transeat. Et similiter ad omne pertinenens admittendū sūm exigentia obligationis.

¶ Quinta.

¶ Nulle positiones sibi inuicem repugnātes. Aut nulla sibi inuicem impossibilia sunt a rīdente admittenda infra idēz tps obligatōis: licet in diuersis differētis tpm possint admitti.

¶ Sexta.

¶ Omē per se impossibile rīdenti positū: non repugnans admissio zc. est ab eodem admittendū: sed non concedendum. Et quocūq ab ipso illato / concedenda est p³ia. z p³is si sit verum nō repugnans. Sed si falsum repugnans: negandum.

¶ Septima.

¶ Et si possiblū obligato etiā falso et admissio nō sit incōueniens negare necāriū per accūs: et pcedere impossibile per accūs. Nō tñ est negandū necāriū p se: neq pcedēdū impossibile p se.

¶ Octaua.

¶ Eadem p³o infra idēz tps obligatōis in vno loco pposita est pertinens. Et in alio loco pposita est impertinens.

¶ Nona.

¶ Ex sola p^one necessaria p se nō potest formaliter inferri nisi necessariū. Nec eius p^odictoriū nisi ex ante impossibili sed p^or. Ex quo sequit^r q nulla p^o de p^otingenti falsa ex p^otingenti sequi potest. Nec ex vna de cōtingenti p^oa sola potest p^otingēs sequi.

¶ Decima.

¶ Omnis positio equiualeat vni depositioni: quia quelibet positio est sui contradictoriū depositio et econtra.

¶ Undecima.

¶ In omni depositōe rōdendū est p oīa ac si p^odictoriū depositi explicite poneret. Nam cū aliqd deponit: tūc eius p^odictoriū ponit. qz depositio est obligatio. q obligat^r infra tps obli

¶ Duodecima. **¶** gatiois negatie tenet rōdere.

¶ Omne depositū infra tps obligatiois ppositū est negandū.

¶ Tredecima.

¶ Omē p se aīa ad depositū et oē repugnās p^odictorio depo

¶ Decimaquarta. **¶** sici est negandum.

¶ Omne repugnans deposito et omne sequens ex contradi^ctorio depositi est infra tempus obligatiois concedendum.

¶ Decimaquinta:

¶ Ad oē sequēs ad depositū z ad oē imprinēs deposito ē fm suā qualitatē rōdendū. Nunc regulas speciales ponamus.

¶ Prima regula specialis.

¶ Omis cōditionalis p^oa est necessaria: qz id qd requiritur ad eius veritatē. requirit et sufficit ad eius necessitatē. Ad veritatē em cōditionalis affirmatie requirit et sufficit q qualitercūq; per aīa snia totali et pportionali fecat esse vel nō esse. fuisse vel non fuisse. fore vel nō fore: impossibile sit quin ita sit sicut fecatur p p^ois sentētia totali et pportionali esse vel nō esse. fuisse vel non fuisse. fore vel non fore. Qd et sufficit ad eius necessitatē: sicut etiā ad cuiuslibz p^one bonitatē. Sed oppositū requirit ad eius falsitatē et impossibilitatē qd requirit et sufficit ad negatie veritatē et necessitatē. Ex his sequit^r multas p^oditionales esse veras et necārias: quarū aīcedētia sunt flā et impossibilia. et p^oia p^oa et necāria. Sequit^r vlt^or^o oēs p^oditionales negatiuas esse veras z necārias si earū aīcedētia sint p^oa et necāria et p^oia flā et im

¶ Secunda.

¶ Possibilia.

¶ Ad veritatē rōnalis affirmatiue z necessitatē requirit id qd ad veritatē p^oditionalis affirmatiue requirit. Sed ad veritatem

rōnalis negatiue et necessitatē requirit et sufficit id qđ requirit
et sufficit ad falsitatē affirmatiue. Et per pñs ad falsitatē negatiue
requirit et sufficit id qđ requirit ad veritatē affirmatiue. Et qz
rōnalis affirmatiua equalet vni copulatiue affirmatiue: cuius pri
ma ps principalis et materialis est vna copulatiua pñstituta ex pri
bus eius. Scđa est vna pñdictōalis ex silib⁹ terminis pñstituta. Id
circo negatiua equalet vni disiunctiue pñpositae ex prius pñdictōibus

¶ Tertia.

¶ Partibus copulatiue.

¶ Dis copulatiua negatiua equalet vni disiunctiue affirmatiue pñpo
site ex prius pñdictōibus prius eius: licet nō sint sinonime nec
subordinent eidez mētali vltimate. Ad cui⁹ veritatē requirit et
sufficit falsitas alteri⁹ prius principalis et materialis. Et ad eius
falsitatē requirit et sufficit cuiuslibet sue prius principalis et mate
rialis qđ est pñpō veritas. Ad ei⁹ possibilitatē reqñrit alterā pñtem
principālē et materialē que ē pñpō esse possibilē: alteri nō incōpossi
bilē: Ad ei⁹ pñpō impossibilitatē reqñrit qđ qñlibet ps principalis et
materialis qđ est pñpō sit neccāria. Ad ei⁹ necessitatē reqñrit qđ altera
ps principalis et materialis sit impossibilis. vel possibilis / alteri
tñ incōpossibilis. Ex pñdictis sequit⁹ qđ a pñdictorio alterius prius
copulatiue negatiue ad ipaz copulatiuā negatiuā est formalis pñna

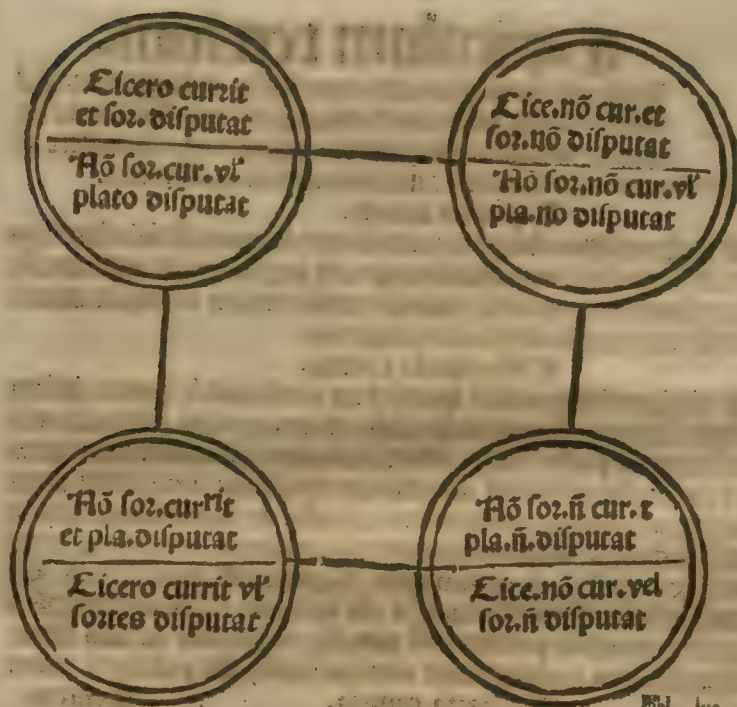
¶ Quarta.

¶ sed nō econtra.

¶ Dis disiunctiua negatiua equalet vni copulatiue affirmatiue pñsti
tute ex prius pñdictōibus prius disiunctiue principalib⁹ et mate
rialib⁹. et pñdictit vel pñdictat vel subpñdictat copulatiue affirmatiue pñpo
site ex prius pñdictōibus vel pñdictis vel subpñdictis. Ad veritatē disiū
ctiue negatiue requirit qñlibet pñtē principalē et materialē ei⁹ qđ
est pñpō esse flām. Ad ei⁹ falsitatē reqñrit et sufficit id qđ requirit
et sufficit ad sue pñdictorie veritatē. Ad ei⁹ possibilitatē reqñrit qđ
nulla ps ei⁹ principalis et materialis sit neccāria. Ad ei⁹ impossi
bilitatē reqñrit et sufficit alterā pñtem principalē esse necessariam
vel pñtes principales legē pñdictarū vel pñdictoriarū pñcipare. Ad
ei⁹ necessitatē reqñrit qñlibet pñtē principalē et materialē qđ est pñpō
esse impossibilē. Ex his sequit⁹ qđ a tota disiunctiua negatiua ad
cōtradictoriū alterius prius est bona pñna: sed non econtra.

¶ Quinta.

¶ Sicut copulatiue affirmatiue et disiunctiue negatiue constitu
te ex terminis sinonimis opponunt fm legem quatuor generū
oppositionū: ita etiā negatiue vt patet per figurā sequentem.

¶ Sexta.

¶ De quolibet disiuncto particulariter vel indefinite sumpto potest vere negari quolibet: non tñ vlt sumpto. Nec ab ipso disiuncto ad disiunctiuā v3 pñā: sicut nec ad alterā eius partem. Ex his sequit̃ q̃ de quolibet termino supponente pñse tñ disiunctim pro pluribus potest vere quilibet terminus negari.

¶ Septima.

¶ Quilibet termini supponentis pñse et distributivae in ordine ad aliū stantē pñse: sinonomū in sua pñdictoria v3 supponere determinate nisi sit termin⁹ accept⁹ vnica acceptōe cū suo deter⁹.

¶ Octava.

¶ Minabili.

¶ Quilibet termini supponentis pñse et distributivae a parte vnius extremi positi in ordine ad aliū supponentē determinate a parte alterius extremi: sinonomū debz supponere in eius cōtradictoria disiunctim: nisi sit terminus acceptus &c. vt supra.

Capitulum tertium.

8 Audeant itaq; dyalectici / veri falliq; indagatores. Ad
omniū nanq; methodorū principia sophisticādi viā ba
bent. Sed quatinus prompte expediteq; respondere vi
deantur. de respondentis cautelis pertractandū restat.

¶ Prima cautela.

¶ Respondens obiectionū insidiator: sermone sit sobrius: sta
bilis in proposito: prouidensq; rigorem logice teneat ad formā se
pe respondēdo: materiā tacendo: nullū vitium in logica admi
tendo: et negatū concludere cogendo.

¶ Secunda cautela.

¶ Respondens primū speculet an consequētia contra ipsum
facta sit bona vel non: inspiciēdo an ex opposito cōtradictorio
psequentis possit debite inferri pcontradictoriū aītis: vel cū alte
ra parte cōtradictoriū alterius partis. Quia si nō possit 7 con
sequens repugnet positioni vel cōcesso: dicat rīdens transeat
aīis: sed nego psequentia: quam negatā impossibile est ex veris
debite pcludere. qz omnis mala psequentia est impossibilis. Et
omīs bona est necessaria. Si aut sit bona psequentia: et p
quens repugnet positioni v' admissio / respōdeat ad aīis astute
intuēdo eius multiplicitatē eliciēdo sensus sue positioni pueni

¶ Tertia cautela.

¶ Centem.

¶ Respondens priusq; accedat ad disputationē: diligēter verū
futeq; scruteť totius positionis multiplicitatē. Et similiter dis
scurrat circa argumentū opponentis ne paralogiseť: quo facto
sibi eliceat duos sensus vere vel apparēter. Alterū sue positōi
consonū: quatinus si cōcesserit aliquod illatiuuz cōtradictoriū
sue positionis vel repugnās psequenti sue positōis. Aut q
gatur autoritate vel ratione negare qđ concessit. vel cōcedere
quod negauit: recurrat ad suos duos sensus: dicendo concessi
in sensu ppio. et negavi in sensu improprio. Aut e contra.

¶ Quarta cautela.

¶ Si respondentē lateat sententia et vigor argumenti. primo
lente assumat ad formā: astute inspiciendo vim argumēti: quo
assumpto: si nondū est sibi explicatū: in secunda assumptōe ad
dat argumēto aliquā particulā vel aliquod signū reduplicatū

exclusiuū: vel exceptiuū et sic de alijs falsificans ppositionē op-
ponentis. quo facto / dicat opponēti vt dirigat argumentū ad
eam formā quam intendit: cōtinuo interea speculādo dissolu-
tione argumenti. Et sic coget opponentē bis formare argumen-
tū. et per psequens ipse ex rigore quater resumet.

¶ Quinta cautela.

¶ Respondens attente cōsideret ratione cuius ptis argumen-
tum ipm lateat. et querat ab opponēte pro quo supponit talis
terminus sibi obscurus. Aut sensum fingere licet sibi psonum
opponenti vero dissonū: querēdo ab opponente an in eo sensu
intelligat. Et sic vis argumenti sibi fiet lucida et explicata.

¶ Sexta et vltima cautela.

¶ Eya respondens perplexus vidēs se ad metham ducturum
diligenter inspiciat formā argumenti ad logicales recurzendo
prietates. Quilibet enī terminus ad placitū significatiu⁹ pro
diuersis supponere potest. Quilibet etiā ppositioni (ratōe suoz
terminozū) logicales congruūt prietates: que pculdubio rare
sunt efficacie vt nūq̃ dyalecticos permittūt ruborem aut ali-
quam contumeliā in disputatione perpeffuros;

Zelos.

Ad Lectorem.

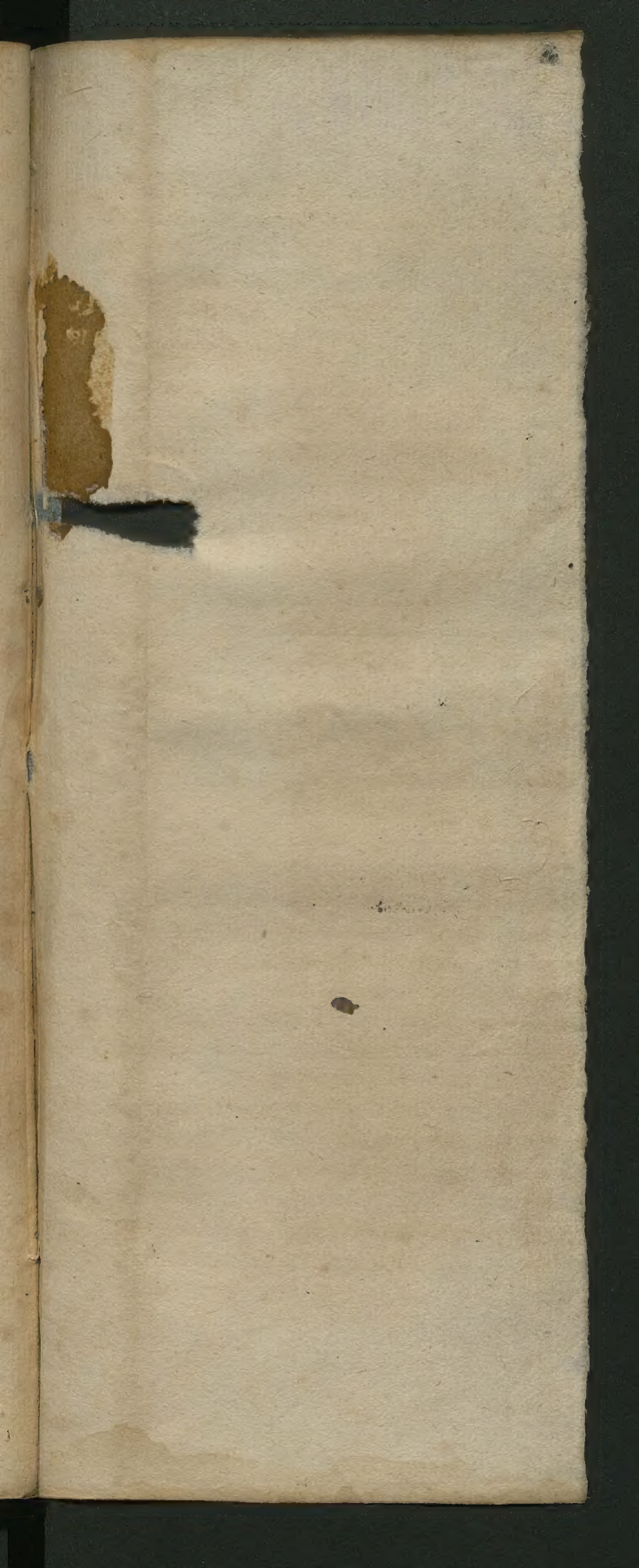
Ec habui diligenterissime lector: que in sophistica Ste-
phani de mōte annotanda: que remouēda: corrigenda
quoq̃ existimarē. Ubi quidē vt rara et insolita nōnul-
la / sic grata et vtilia inuenies. Utilitatē tante inquā est hoc op⁹
ac incunditas arguentib⁹: vt cōmodius neq̃nq̃ in sophistica
aut acutius excogitatū sit dubitem. Neq̃ satis scio nū ne in
genij laudis Dedali inuentū vel Mercurij vel Panos: alteri
usue cuiusuis meruerit. pfertiz cū nō ad sensuū oblectatōez aut
corp⁹ vsū: s̃ ad ingenij acumen abilitandū imprimis sit accom-
datū. Nec p̃sus veteriorib⁹ logicis hui⁹ artis notitiā defuisse
facile credideriz: qui si ceteris / q̃ in hac arte habuere dedissent
suiq̃ ingenij magnitudinē oñdissēt: ppetuā pculdubio sui noīa
glaz atz vtilitatē posterz bant mediocrē peperissēt. At si errata

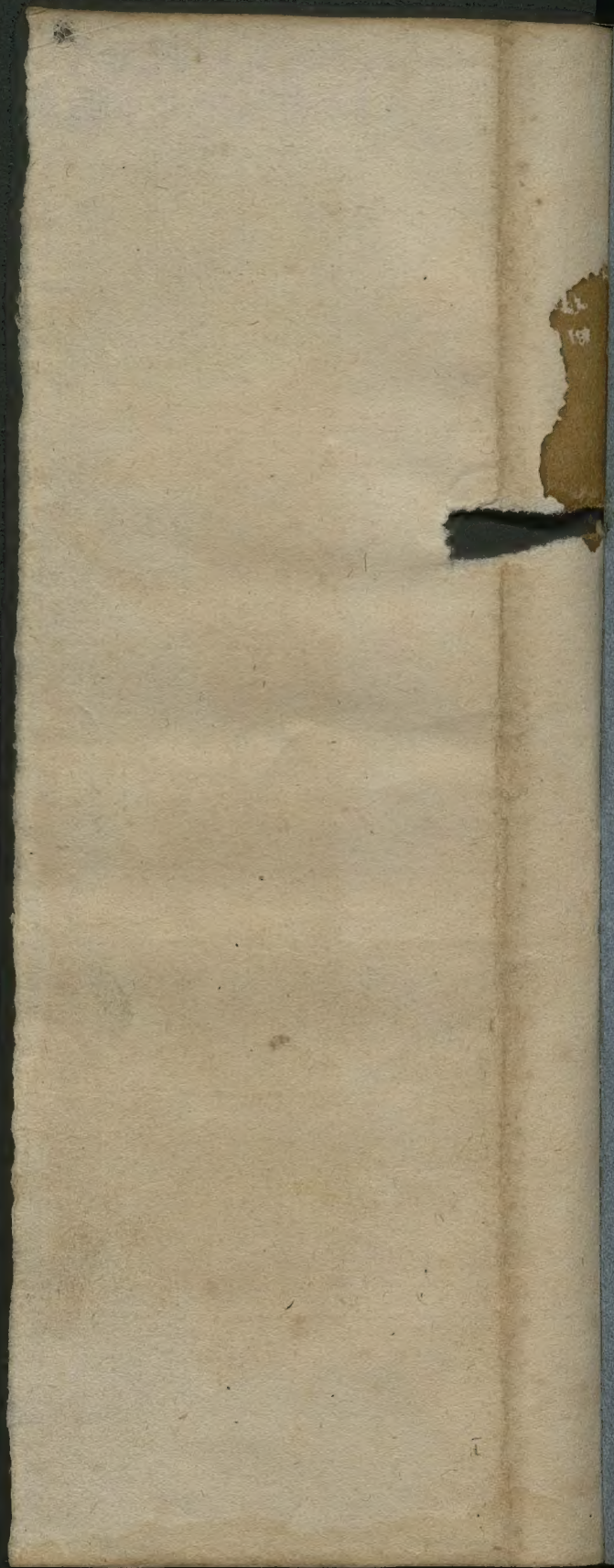
(ut forte primum tibi legēti videbitur) offenderis: non quod ple-
riq; solent suspiciem/ sed intima scrutare: Tum neq; opis au-
tori nec mihi quidez succensendū putabis. Nihil enī in eo est
opere quod nō exacta diligentia vigiliq; elucubratiōe doctissim-
orum sit masticatum ac ratione ostensum: cū quibus errare (si
errauerunt) honestius ducimus: q̃ cum ineptis quibusdam in
arte delirantibus benedicere; Vale.)

Impressum in alma Liptzensi academia per Baccal-
arium wolfgangum monacensem. Anno saluatoris nos-
tri. i 496 Decimono kalendas septembris.

Biblioteka Jagiellońska

stdr0007932

